

Bogdan Zakrzewski

"Pamiętnik Literacki"

Biuletyn Polonistyczny 17/54, 52-54

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 24 VIII 1948, "Dziennik Ustaw RP" 1948, nr 37, poz. 266.

³ Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dn. 18 VIII 1951, "Monitor Polski" 1951, nr A-2, poz. 885.

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 9 VII 1952, "Monitor Polski" 1952, nr A-63, poz. 953.

⁵ Zob. Struktura i skład personalny pionu badań literackich Instytutu Badań Literackich PAN, "Biuletyn Polonistyczny" 1973, z. 49, s. 175-184.

⁶ Zob. w niniejszym zeszycie BP, s. 54.

⁷ Zob. Wydawnictwa Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk 1948-1973. Opracowała A.Plorunowa przy współudziale C.Gajkowskiej, Warszawa 1973.

Opracowanie zbiorowe

„PAMIĘTNIK LITERACKI”

„Pamiętnik Literacki”, jedno z najstarszych czasopism humanistycznych, posiada już swe opracowania monograficzne i encyklopedyczne. Nie ma zatem powodu, by przypominać znaną jego historię, którą w r. 1972, z racji 70-lęcia czasopisma, ozdobiono licznymi jubileuszowymi laurkami. Przewijał się w nich przewodni motyw o czasopiśmie obrosłym dostojną tradycją, długowiecznym, a jednocześnie młodym - nie tylko z racji hołdowania nowoczesnej metodologii i uwzględniania aktualnej problematyki badawczej, ale i prezentowania coraz nowych generacji debiutantów naukowych. Przecież nie zmienił przy tym ani klasycznej już szaty graficznej, ani akademickiej formy.

Od r. 1952 pismo jest organem Instytutu Badań Literackich (przedtem - Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza), choć służy całej polonistyce krajowej i chętnie gości na swych łamach zagranicznych badaczy literatury polskiej. Długowieczność, wzbudzająca zaufanie i przywiązanie, szeroki zasięg współpracowników, najwyższej nieraz klasy, a przede

wszystkim - jak sądzę - atrakcyjność i poziom kwartalnika, decydują o jego poczytności, czego najlepszym sprawdzianem - mimo ciągle niedołącznego kolportażu - jest konieczność systematycznego powiększania nakładu i objętości, która w stosunku do roczników przedwojennych wzrosła w trójnasób. Dzięki wspomnianym czynnikom "Pamiętnik Literacki" znajduje się również na półkach naukowych bibliotek slawistycznych całego świata.

W stosunku do swej przedwojennej struktury wzbogacił się o dwa stałe działy. Dział pierwszy, poświęcony Zagadnieniom Języka Artystycznego, wprowadzono od r. 1950, dział drugi - Przekładów - powołano do życia w r. 1968, poszerzając wydatnie objętość czasopisma.

Dział Przekładów zawiera tłumaczenia prac, zarówno teoretycznych, jak analitycznych, które pozwalają czytelnikom zorientować się w postępach nauki o literaturze i krytyki literackiej w świecie. Często dobór prac przekładanych posiada koncepcje problemowe, np. "O języku poetyckim i stylu", "Wokół recepcji Gombrowicza". Przydatność tych przekładów dla praktyki badawczej poświadczają liczne opinie czytelników.

Dział Zagadnień Języka Artystycznego zawiera rozprawy pisane niejednokrotnie przez zagranicznych autorów, wybitnych specjalistów; poszerza wydatnie problematykę badawczą czasopisma (szczególnie w jej stykach np. z językoznawstwem), kazując m.in. nowe warsztaty i metody naukowe oraz analizując problemy i zjawiska dotyczące nie tylko literatury narodowej.

W dziale Recenzji i Przeglądów "Pamiętnik Literacki" przynosi obszernie krytyczne omówienia nowości wydawniczych z kręgu literaturoznawstwa i pożyteczne "stany badań", wprowadzając również, i to coraz częściej, bardzo poczytne artykuły informująco-sprawozdawcze na temat nowatorskich książek obcojęzycznych zajmujących się określonymi zagadnieniami teoretycznoliterackimi, komparatystyką literacką, teorią prądów literackich czy analizą konkretnego utworu literackiego itp.

Materiały i Notatki prezentują ustaloną koncepcję publikacji źródeł, które z racji swych objętości nie znajdują miejsca w innych wydawnictwach.

Z okazji ważnych rocznic literackich czy jubileuszów czasopismo wydaje zeszyty monograficzne, które w sposób twórczy pomnażają stan badań nad danym zagadnieniem lub autorem. Również międzynarodowe kongresy slawistów są okazją do prezentowania numerów specjalnych, jak ten poświęcony VII Kongresowi (z r. 1973), zredagowany przez 25 slavo-polonistów cudzoziemskich, z których wielu po raz pierwszy rozpoczęło współpracę z czasopismem.

Literatura współczesna i najnowsza oraz współczesna wiedza o literaturze i metodologia badań literackich posiadają reprezentatywny udział w formowaniu profilu czasopisma, które, jak słusznie chyba zaznaczono w jego jubileuszowej laurce, jest "klasycznym i młodym".

Prof. dr Bogdan Zakrzewski
Redaktor naczelny
"Pamiętnika Literackiego"